

การลงโทษปรับทางอาญา

นายพิรุฬห์ โศกุลวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-648-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015346

I10304101

FINE PUNISHMENT

Mr. Pirul Tosukolvan

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Laws

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การลงโทษปรับทางอาญา

โดย

นายพิรุฬห์ โดศกุลวราภรณ์

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.โกเมน ภัทรภิรมย์

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

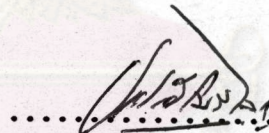

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

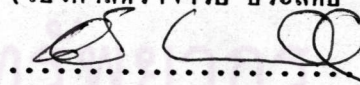

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โมวิไลกุล)

 ..... อาจารย์ที่ปรึกษา

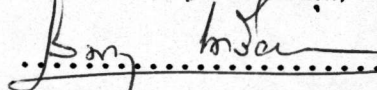
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

 ..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร.โกเมน ภัทรภิรมย์)

 ..... กรรมการ

(อาจารย์ จรัญ กักคิตินากุล)

 ..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม)

พิรุฬห์ โศกุลวรรณ : -การลงโทษปรับทางอาญา (Fine Punishment) อาจารย์ที่
ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร. โกเมน ภัทรภิรมย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์
เพ็ชรศิริ, 169 หน้า.

โทษปรับเป็นโทษอาญามาตั้งแต่สมัยโบราณ ในระยะแรกโทษนี้มีเพื่อทดแทนการที่ผู้กระทำ
ผิดอาจถูกแก้แค้นจากฝ่ายผู้เสียหายเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำผิดได้รับผลร้ายอย่างใดอย่าง
หนึ่งแล้ว ต่อมารัฐก็แบ่งค่าปรับจากผู้เสียหายส่วนหนึ่ง ในที่สุดก็พัฒนามาเป็นรายได้ของรัฐแต่อย่าง
เดียว เพื่อตอบแทนที่รัฐเข้ามาจัดระบบความยุติธรรมให้ ในปัจจุบันกฎหมายอาญาของทุกประเทศมี
โทษปรับเพื่อเป็นโทษสถานเบาในความผิดเล็กน้อยซึ่งผู้กระทำผิดไม่สมควรรับโทษจำคุกหรือมีฉันทนโทษ
ควบคู่กับโทษจำคุกในกรณีที่ต้องการทำให้โทษจำคุกหนักขึ้น

แม้โทษปรับจะเป็นโทษสถานเบาแต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อหลายประการ โดยเฉพาะการ
กำหนดจำนวนค่าปรับสูงและใช้พินัยหรือจนผู้ต้องโทษไม่อาจชำระค่าปรับได้จนในที่สุดต้องเปลี่ยนไปรับ
โทษจำคุกหรือกักขังแทนอันเป็นการผิดวัตถุประสงค์ของการมีโทษปรับ ในหลายประเทศจึงพัฒนาระบบ
โทษสถานเบาให้ดูเป็นธรรมขึ้นให้ใช้ได้ผลจริงจังขึ้นและให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโทษ
สถานนี้มากยิ่งขึ้น

วิทยานิพนธ์นี้พบตัวอย่างในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ เช่น ประเทศอังกฤษ
และประเทศสหรัฐอเมริกาได้พิจารณาเรื่องนี้ถึงกับกำหนดไว้ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 แล้วว่า หลักการ
กำหนดโทษปรับควรเป็นอย่างไร ในประเทศสแกนดิเนเวียมีการใช้โทษปรับโดยกำหนดระบบปรับตาม
วัน ในประเทศฝรั่งเศสมีวิธีชำระค่าปรับที่คล่องตัวและสะดวกแก่ผู้ต้องโทษปรับ ในประเทศญี่ปุ่นและ
ประเทศออสเตรเลียมีการรอกการลงโทษปรับและผู้ต้องโทษปรับอาจขอผ่อนชำระได้

การวิจัยพบว่าระบบโทษปรับของไทย ในประมวลกฎหมายอาญามีได้ให้ใช้ระบบวัน-ปรับตาม
ระบบของประเทศสแกนดิเนเวีย แต่ใช้ระบบกำหนดโทษปรับตายตัวมาตั้งแต่ รศ. 127 การปรับปรุง
กฎหมายในเรื่องนี้มีอยู่ ไม่บ่อยครั้งนักและไม่อาจถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ผู้เขียนเสนอแนะ
ให้มีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการปรับเสียใหม่ คือ ปรับปรุงวิธีชำระค่าปรับให้ศาลมีอำนาจสั่งรอกการลงโทษ
ปรับและทุเลากการกักขังแทนค่าปรับได้ ฝ่ายผู้ต้องโทษปรับก็ควรมีสิทธิร้องขอผ่อนชำระค่าปรับหรือ
ชำระค่าปรับด้วยวิธีอื่นที่สะดวกกว่า นอกจากนี้ควรส่งเสริมการเปรียบเทียบปรับให้ได้แพร่หลายเพื่อ
ยุติการนำคดีอาญาที่มีโทษเล็กน้อยไปสู่ศาล

ภาควิชา .....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา .....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา .....2534.....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

PIRUL TOSUKOLVAN : FINE PUNISHMENT. THESIS ADVISOR : PROF. DR. KOMEN PATPIROME AND ASSOC. PROF. DR. APIRAT PETSIRI, 169 pp.

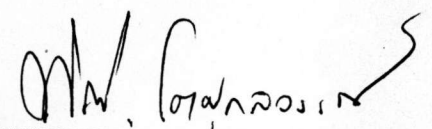

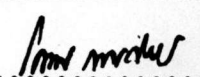
Fine is a Criminal punishment since the ancient time. In the beginning fine is used as substituted instrument of retribution for the injured to avoid personal revenge and to indicate to the injured that the offender met with certain atonement. Division of fine's payment to the injured was subsequently replaced by the development of the total payment to the state for its public justice service. Presently, all penal laws of modern countries contain fine punishment to serve as the punishment for minor infractions or as an alternative to short-term imprisonment; however in some cases fine is incorporated into other types of punishment to increase their austerity.

Even though fine is deemed as petty punishment, its repercussions are formidable, particularly when the determination of excessive fine and its chronic applications occur to the extent that the offender is not capable of paying the fine amount. As a result the punishment of fine has to be substituted by other means of punishment such as imprisonment or jailing which does not serve the same purpose as fine. Therefore, many countries have developed their systems of fine punishment to the point that they are more just, are more efficient and are more in congruence with the goal of punishment.

This thesis finds that in the instance of Common Law countries such as the United Kingdom and the United States of America, the principle for the application of fine has been established since the thirteenth century. The day-fine system has been instituted in the Scandinavian countries. In France the improved methods for the payment of fine have been devised to make the payment more convenient and uncomplicated. Japan and Australia have devised the scheme for the suspension of fine's payment and its payment in installation.

This research also finds that the fine system used in Thailand does not follow the Scandinavian day-fine system but the conventional fixed-sum method was incorporated since 1980. The improvement of the method was done sporadically and no major change in statutory law is yet to take place. This thesis recommends the immediate reform of method of fine punishment application, particularly the incorporation of suspension of the punishment and the stay of execution of jailing in lieu of fine nonpayment. Petition for payment of fine in installation or other more suitable methods of payment should be allowed to the offender as a matter of rights. Moreover, the application of fine as a settlement of criminal case at the administrative level should be encouraged to release the burden of the Court from petty offenses.

ภาควิชา .....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา .....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา .....2531.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แม้จะเกิดจากความมานะพยายาม ความอดทนของผู้เขียน หากแต่สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดีด้วยความเมตตากรุณาและการเอาใจใส่เป็นอย่างดีของศาสตราจารย์ ดร. โท เมิน ภัทรภิมย์ และรองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ซึ่งบุคคลทั้งสองท่านได้สละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนให้คำแนะนำและคำปรึกษา การอนุเคราะห์ด้านเอกสาร วิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล คณบดี คณะนิติศาสตร์ ที่ท่านได้ให้ความเมตตา ใจที่กล้าใจและข้อคิดเห็นตลอดระยะเวลาของการวิจัยวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ เครืองาม และอาจารย์ จรัญ ภักดีธนากุล ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วิระพงษ์ บุญญาภาส และรองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบุญณ์ ที่ให้คำแนะนำในการตรวจแก้ไข ปรับปรุงเค้าโครงวิทยานิพนธ์นี้ในระยะแรก พร้อมทั้งชี้แนะแนวการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบคุณ คุณกฤษ เนตร ศรีประเสริฐ เจ้าหน้าที่ของสถานทูตสาธารณรัฐแห่งเยอรมันตะวันตก ประจำประเทศไทยและเพื่อนนิสิตที่ช่วยเหลือในการค้นคว้า เอกสาร อีกทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งให้ความสะดวก ความช่วยเหลือในการค้นคว้า และพิมพ์ เอกสาร ตีพิมพ์ เป็นอย่างดี

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะปรากฏคุณค่าและมีประโยชน์ต่อทางการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอน้อมอุทิศคุณค่านี้แด่ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กราบเป็นกตเวทิตาคุณแด่ บิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทั้งหลาย แต่หากวิทยานิพนธ์นี้ปรากฏความบกพร่องไม่สมบูรณ์ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

พิรุฬห์ โตสกุลวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บททั่วไป.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา.....	4
1.3 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.4 วิธีการศึกษา.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวความคิดและวิวัฒนาการของโทษปรับ.....	8
ประวัติแนวความคิดของโทษปรับ.....	8
ลักษณะของโทษปรับ.....	18
ผลดีและผลเสียของโทษปรับ.....	21
3 การกำหนดโทษปรับ.....	28
หลักการกำหนดโทษปรับ.....	28
การกำหนดโทษปรับโดยเจ้าพนักงาน.....	39
ลักษณะและวิธีการของการเปรียบเทียบ.....	40
1. การกำหนดประเภทของคดีอาญาที่สามารถเปรียบเทียบได้.....	41
2. ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ.....	45
3. วิธีปฏิบัติในการเปรียบเทียบคดีอาญา.....	48
4. ผลในทางกฎหมายและในทางอื่น ๆ ของการเปรียบเทียบ.....	54
การกำหนดโทษปรับโดยศาล.....	57
ระบบการกำหนดโทษปรับแบบตายตัว (Fixed-sum System).....	61

	หน้า
ระบบวัน-ปรับ (Day-fine System).....	69
4 การบังคับโทษปรับ.....	81
บุคคลที่โทษปรับใช้บังคับ.....	81
1. การใช้บังคับต่อบุคคลผู้กระทำความผิดและต้องคำพิพากษา.....	81
2. การใช้บังคับต่อนิติบุคคล.....	83
3. การใช้บังคับต่อบุคคลผู้กระทำความผิดหลายคน.....	89
4. การใช้บังคับต่อบุคคลที่เป็นทายาทของผู้ต้องโทษปรับ.....	91
การชำระค่าปรับ.....	94
1. ผู้มีหน้าที่เก็บชำระค่าปรับ.....	94
2. จำนวนเงินที่จะต้องชำระ.....	95
3. วิธีการชำระค่าปรับ.....	98
3.1 การชำระค่าปรับโดยการผ่อนชำระทำได้หรือไม่.....	99
3.2 การชำระค่าปรับโดยบุคคลที่สามทำได้หรือไม่.....	108
ปัญหาจากการไม่ชำระค่าปรับ.....	113
1. การบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ.....	113
2. การบังคับเอาแก่ตัวผู้ต้องโทษปรับ.....	116
การรอและการเลิกบังคับชำระค่าปรับ.....	125
1. การรอการบังคับชำระค่าปรับ.....	125
2. การทุเลาการบังคับชำระค่าปรับ.....	133
3. การผ่อนชำระค่าปรับ.....	135
4. การเลิกบังคับชำระค่าปรับ.....	138
5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	140
บรรณานุกรม.....	161